

Som-hi!

una proposta d'acció social en català

Des del grup gestor del projecte xerrem junts hem anat recollint reflexions i propostes de millora, tant de les trobades on heu exposat la vostra experiència com dels comentaris i valoracions de final de curs.

Considerem que l'activitat dels grups que duem a terme té tres vessants d'importància semblant: la conversa, la reflexió i l'acció. Els xerraires s'enriqueixen humanament i lingüística tot conversant, es fan conscients dels avenços gràcies a un seguit d'indicacions i esforços de millora, i a poc a poc es veuen amb cor d'iniciar-se en la pràctica directa i espontània del català dins l'entorn propi i quotidià.

Esperonar a l'acció, a parlar català fora de les sessions, és el vessant que més convé enfortir. Un impuls que hem anomenat *Som-hi!*. Voldríem que el dossier que us fem a mans us aportés reflexions, recursos i mètode per fer més eficient l'expectativa que l'adquisició lingüística progressiva dels xerraires es converteixi també en un major ús social del català.

A banda de la proposta de trobada que farem al primer trimestre del curs vinent, en què plantejarem el *Som-hi!* com un element essencial del nostre projecte, us recomanem la lectura dels textos que hi ha a continuació. Hi trobareu primerament una breu justificació, ben fonamentada, seguida d'una llista de motius que porten a l'ús social de la nostra llengua. En segon terme, un seguit de propostes d'acció en català, a tall de pluja d'idees, organitzades de menor a major complexitat i compromís social. Finalment, unes indicacions metodològiques que ajuden a incorporar de manera natural aquest impuls, seguiment i assessorament dins les sessions de conversa.

És una primera proposta, amb categoria d'esborrany, que engegarem aquest curs 2018-2019. Estem segurs que les vostres aportacions ajudaran a donar-hi un caire més realista, sòlid i eficient. Les esperem!

Justificació

En les nostres relacions quotidianes ens trobem persones que decideixen mantenir les seves comunicacions en català com a segona llengua comuna, i d'altres que no ho fan. Respectant la decisió de cadascú a comunicar-se en l'idioma que li plagui, les raons per aquesta diferència són diverses.

Amb l'objectiu de promoure la nostra llengua de convit i posar-la a disposició de tothom qui la necessiti –i així construir una comunitat sense exclusió social-, fem servir la feina feta pels investigadors que s'hi dediquen. D'aquesta manera, podrem argumentar les respostes a les necessitats ciutadanes que afecten la convivència.

Mccroskey i Baer van ser pioners l'any 1985 amb un estudi sobre els elements que intervenen a l'hora de comunicar oralment en una segona llengua. Aquest estudi i altres posteriors evidencien que la decisió de comunicar en una segona llengua comuna és el pas per l'apoderament en el procés d'inclusió i adaptació a la societat, un requisit important per a la cohesió social.

En general, per comunicar en qualsevol llengua calen dos factors: un mínima motivació personal o provocada, i també haver adquirit unes mínimes habilitats del llenguatge a compartir. Dos elements accessibles al comú dels mortals.

Ara bé, per decidir en quina segona llengua ens comuniquem, la decisió depèn dels contextos ambiental, social i personal en què ens trobem. Aquests tres elements propicien l'actitud i el comportament que activen finalment la voluntat de comunicar. Aleshores, en el procés que transcorre des que una persona decideix adquirir habilitats de parla de la llengua catalana, hem d'observar quines són les eines més idònies per al seu ús quotidià i efectiu.

Alguns estudis científics resalten que la voluntat de les persones per comunicar en una segona llengua pot variar en funció del temps i les situacions. I això significa que podem millorar el procés d'adaptació i acomodament a la comunitat no només facilitant eines, també mecanismes d'intensificació de la parla. A les aules i als espais de conversa se'n faciliten a bastament, cosa que afavoreix les competències orals, però l'ús social es pot potenciar més enllà de les hores dedicades a les sessions.

Cal recordar que la majoria de pràctiques lingüístiques estan pensades de forma analògica a les aules o llocs on es fa l'aprenentatge, però això no assegura a l'aprenent l'ús en una segona llengua. Cal promoure que s'hi comuniqui més enllà dels espais de pràctica. Així és com farem natural el seu procés d'immersió i adaptació a la comunitat lingüística catalana.

parlar en català

- Parlar en català és un dret i tothom el pot exercir als Països catalans i no hi ha motius per renunciar-hi.
- Parlar en català és un plaer personal.
- Parlar en català afavoreix la conservació de la llengua.
- Parlar en català és una mostra de sensibilitat i de reconeixement envers la cultura pròpia del lloc on vivim.
- Parlar en català ajuda a entendre l'entorn i a relacionar-nos-hi millor.
- Parlar en català de forma habitual, sense fer distincions, afavoreix el sentiment d'actuar amb absoluta normaltat i contribueix a fomentar la projecció social de la llengua.
- Parlar en català és útil, obre portes: ajuda a trobar feina i és un dels valors afegits altament sol·licitat a l'àmbit professional per poder ascendir a la feina o per aconseguir un lloc de treball millor.
- Parlar en català prestigia la llengua i n'enforteix el reconeixement.
- Parlar en català facilita a qui no el sap que el pugui aprendre i que senti recompensat el seu esforç un cop que l'hagi après.
- Parlar en català és una manera de col·laborar en la integració de les persones que no el saben, els ajuda a no sentir-se discriminades.
- Parlar en català ofereix un servei de qualitat al ciutadà, al client, a l'usuari.
- Parlar en català augmenta la satisfacció dels clients o usuaris i la seva fidelització. Marca la diferència i augmenta la qualitat del servei.
- Parlar en català és fàcil i hi ha eines, recursos, informacions i materials molt assequibles.

Plans d'acció

(primer esbós d'activitats en l'entorn quotidià)

Pinzellades

- Saludaré el conductor o la conductora de l'autobús amb un "bon dia".
- Al metro, quan va ple, preguntaré en català a la persona de davant si baixa a la propera parada.
- Al metro o l'autobús, si estic assegut o asseguda, oferiré el seient a una persona gran dient-li "seguí, seguí, si us plau" o una expressió semblant.
- Sovint -quan em vingui de gust- saludaré i m'acomiadaré de la gent amb "bon dia" o "adéu".
- Quan entri en una botiga i hi hagi cua, preguntaré "qui és l'última, si us plau?".

Glopets

- M'aprendré el nom de les principals fruites per anomenar-les en català quan en demani al mercat. Per exemple: pera, poma, plàtan, taronja, préssec, maduixa...
- M'aprendré el nom de les principals verdures i hortalisses per anomenar-les en català quan en demani al mercat. Per exemple: pastanaga, ceba, all, tomàquet, enciam, bledes...
- M'aprendré el nom dels principals ingredients de primers plats per anomenar-los en català quan convingui. Per exemple: mongetes, arròs, brou, fideus, cigrons, olives, amanida...

Lluïments

- M'aprendré de memòria un text català breu i el repetiré a casa o amb les amistats per demostrar que ja sé dir coses en català. Per exemple: un embarbussament, un refrany fet en rodolí, un bestiarí, un vers molt curt...
- M'aprendré una cançó catalana i la cantaré a casa o amb les amistats. Si la cançó és infantil, ho faré amb els infants de casa.

Preparats, llestos, ja!

- Prepararé el que he de dir per demanar una medicina en una farmàcia i per demanar el preu.
- Abans d'entrar en un basar prepararé el que he de dir per demanar on hi ha un objecte determinat. Prepararé algun gest o mímica que hi ajudi, si fos el cas que no m'entenguessin.
- Quan hagi de fer una gestió en un servei públic i hagi de demanar informació, em prepararé la pregunta o les preguntes i em dirigiré en català a la persona de consergeria o d'informació.

Fiquem-hi cullerada

- Si sóc a la sala d'espera d'un consultori mèdic i s'escau que els pacients fan algun comentari, hi participaré en català en algun moment.

- Si a la cua de la botiga de proximitat es genera una conversa típica (el temps, la temperatura, l'augment de preus...) hi participaré.
- Si estic en un mitjà de transport i el recorregut és una mica llarg, iniciaré i mantindré el diàleg en català amb les persones catalanoparlants assegudes davant meu o al costat.

Fem barri

- Entraré a l'associació de veïns del barri i preguntaré si puc agafar informació (revistes, tríptics) que tinguin al taulell. Si s'escau, continuaré la conversa en català.
- Demanaré en català on hi ha una botiga especialitzada (un servei de rentadores, un lloc on arreglin vestits, un servei d'arranjament de sabates, un lloc on facin còpies de claus, etc.).
- Amb motiu del Dia de Sant Jordi, si vull regalar un llibre a algú, consultaré en català al llibreter o la llibretera perquè m'aconselli un.
- M'interessaré per la presència de veïns o veïnes catalanoparlants a la meva escala i els demanaré suport quan vulgui deixar un avís escrit a la comunitat, per fer-lo també en català.
- El dia que hi hagi reunió de comunitat de veïns miraré d'intervenir en català, si hi ha altra gent que ho fa o ho pot fer.

Els meus assessors

- Em compraré un llibre de verbs i, si tinc algun dubte, me'l miraré.
- Em compraré un diccionari bilingüe i bàsic de català per consultar paraules que no sé.
- Abaixaré del mòbil l'aplicació del diccionari català per fer-hi consultes.

Comprendre i aprendre

- Demanaré un llibre de lectura fàcil amb el text en DVD per llegir-lo i escoltar-lo en català.
- Destinaré un temps cada setmana a llegir, mirar o escoltar notícies en català.
- M'assabentaré on i quan fan cursos de català i m'hi inscriuré.

Complicitats amables

- Connectaré amb una persona que veig sovint i parla català per demanar-li que, a partir d'ara, se'm dirigeixi sempre en català, que així m'ajudarà a practicar-lo.
- Si em presenten algú que parla català, el saludaré. Si hi ha ocasió, li comentaré que vull practicar català i li demanaré que m'hi parli, encara que a mi em costi una mica.
- Si a casa hi ha algú que parla bé català, negociaré amb ell per parlar-hi les estones que convinguem.
- Demanaré una parella lingüística per xerrar un cop per setmana amb una persona que parla bé català.
- Participaré en un grup de whatsapp que es faci en català.

Fem créixer la colla

- Demanaré que m'admetin al grup de teatre del barri i demanaré als seus membres que em parlin català.
- Demanaré que m'admetin a la coral i que la gent catalanoparlant que em parli català.
- Formaré part dels castellers de la meva zona, sobretot els dies que fan actuacions i necessiten reforços.
- M'agrada l'excursionisme i hi ha un grup organitzat que fa sortides. Unes persones catalanes que conec hi participen. M'hi apuntaré.

Anotacions i suggeriments

Metodologia

A les sessions Junts

Cal animar els xerraires dels grups a superar les pors naturals d'expressar-se en català. Les accions que se'ls poden demanar han de ser senzilles i poder-se preparar, ja que inicialment no les faran de manera espontània.

Proposar, preguntar, assessorar i felicitar: tasques de guies

Triar, fer i comentar com ha anat: tasques dels xerraires

Els xerraires podrien dur a terme les actuacions dels apartats *Pinzellades*, *Glopets* i *Lluïments de català*.

Caldrà, de manera reiterativa, amable i convençuda impulsar accions, mostrant-los que són capaços de dur-les a terme. Seria bo assajar les expressions o repassar el lèxic, els versos i les cançons diverses vegades.

També caldrà, de manera constant, demanar si ho han fet, com els ha anat i felicitar-los per aquests primers passos.

Disposar d'un grup whatsapp per comentar les experiències pot ser una bona iniciativa.

A les sessions Junts avançat

Caldrà impulsar accions en català fora de les sessions entre les persones que comencen a parlar. A més de les que són idònies per als grups Junts, aquests xerraires podrien animar-se a fer actuacions com les dels apartats *Preparats*, *Ilestos, ja!*, *Fiquem-hi cullerada*, *Fem barri* o *Els meus assessors*.

Caldrà, de manera reiterativa, amable i convençuda impulsar a l'acció, mostrant-los que són capaços de dur-les a terme. Seria bo fer alguns jocs de rol en què s'escenifiquin moments de comunicació com els que es proposen.

També caldrà, de manera constant, demanar si ho han fet, interessar-se per com els ha anat i felicitar-los per aquest esforç.

Disposar d'un grup whatsapp per comentar les experiències pot ser una bona iniciativa.

A les sessions Xerrem

És molt important que els xerraires traspassin els límits de la conversa en català que es fa un cop per setmana i es proposin d'actuar-hi en diferents contextos socials. Per això, totes les opcions que es proposen poden ser adequades, però sobretot, les que pertanyen als darrers apartats, ja que comporten una major densitat de pràctica i discurs en català: *Els meus assessors*, *Comprendre i aprendre*, *Complicitats amables* i *Fem créixer la colla*.

La dinàmica de les sessions ha d'incloure l'impuls constant d'accions com les esmentades, o similars, el compromís de triar-ne alguna per dur-la a terme, i l'estona de comentari i assessorament un cop feta l'actuació.

Disposar d'un grup whatsapp per comentar les experiències seria una eina molt productiva.

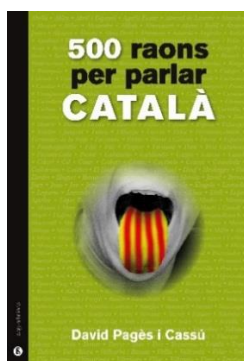
Bibliografia i altres recursos

Què faig si...?, guia didàctica
(Plataforma per la Llengua, 2017)

De la consciència a la conducta, diversos autors
(7dquatre, 2009)

500 raons per parlar català, de David Pagès
(CCG Edicions, 2011)

Sortir de l'armari lingüístic. Guia de conducta per viure en català,
de Ferran Suay i Gemma Sanginés (Angle Editorial, 2010)

Són bojos, aquests catalans!?, de David Valls
Documental (2013) de 70', a Youtube.com

I si parlem català?, de David Vila
(Tallers per la Llengua, 2016)

secretariat

laCaixa

CAL

xerrem junts

www.cal.cat/projecte/xerrem-junts

facebook.com/CALcoordinadora

93 415 90 02 / @CAL_cat